

Agneta Green
Enheten för samhälle och kulturmiljö
010-2239358

Miljödepartementet

Remiss om förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021-2030

Ert diarienummer: M2021/01390.

Länsstyrelsen i Gotlands län yttrar sig över ovanstående remiss.

Sammanfattning

Länsstyrelsen ställer sig i huvudsak positiv till remissen. Förändringarna är en viktig del i EU:s möjlighet att nå sina klimatmål. Länsstyrelsens övergripande synpunkter är att:

- Det är positivt med skärpta utsläppsmål till 2030 för den icke-handlande sektorn (ESR). Förslaget bör också kompletteras med mål för ESR även för åren 2040 och 2050, och efterlevnaden behöver säkras.
- Det finns ett behov av att vägtransporter och byggnader fortsatt ingår i ESR.
- För att säkerställa tillräckliga och permanenta utsläppsminskningar bör flexibiliteten mellan ESR och LULUCF övervägas noggrant.

Synpunkter på remissens förslag

Målen behöver skärpas och kompletteras med mål för 2040 och 2050 (artikel 1)

Sveriges nuvarande inhemska mål om -63% jämfört med 1990 (innebär -59% jämfört med 2005) är högre än målet som föreslås för Sverige och antas inte ge någon ytterligare ”belastning” på Gotland. En regionalisering av de nationella klimatmålen på Gotland (Sweco, 2018) visar dock att det finns en utmaning att nå klimatmålen inom framförallt jordbrukssektorn och transporter inkl. arbetsmaskiner (inom ESR). Ambitionshöjningen inom EU’s klimatpaket är en möjlighet att skapa dragkraft och ekonomiska stöd för att möjliggöra den

omställning av samhället som krävs för att nå målen. Ur den aspekten efterfrågas också en ytterligare skärpning av utsläppsmålen inom EU.

För att förenkla för oss om tillsynsmyndighet så är det en fördel om förslaget kompletteras med bindande mål för ESR för åren 2040 och 2050. Om medlemsstaterna tidigt får veta vilka mål som gäller framöver stärker det möjligheterna till långsiktig planering.

Fortsatt behov av att vägtransporter och byggnader ingår i ESR (artikel 2)

Förslaget, att vägtransporter och byggnader fortsatt finns kvar inom ESR men också inkluderas i EU ETS, beskrivs som ett ”bidrag till att uppnå målen inom ESR men inte som en ersättning för det”. Länsstyrelsen instämmer i att det fortsatt kommer finnas behov av att komplettera annan styrning av växthusgasutsläpp inom transporter och byggnader så som ett transporteffektivt samhälle, förbättrad tillgänglighet med kollektivtrafik, effektivt nyttjande av fastigheter etc, oavsett hur utsläppen prissätts. Utifrån Länsstyrelsens främjandeuppdrag så ger detta förslag fortsatt en bredd av åtgärder för omställning och ett utrymme för ett regionalt och nationellt utformat klimatarbete.

För att få de utsläppsminingar som krävs behöver vårt genomförande av EU:s klimatpaket (Fit for 55) präglas av att engagemang på såväl nationell, regional som lokal nivå och få så stor acceptans som möjligt ända ner på individnivå. Allt fler EU länder har infört klimatlagar som speglar behovet av att engagera och väsentligen stärka statens och medborgarnas möjligheter att bidra i klimatarbetet. Åtgärder som utformats nationellt av de individuella medlemsstaterna antas ha en större möjlighet att anpassas utifrån de olika nationella förutsättningarna och på så vis skapa en större acceptans för förändringarna.

Länsstyrelsen är positiv till ambitionerna att öka omställningstakten i de två sektorerna, men ser risker med att förslaget (M2021/01389) om utsläppshandel för transporter och byggnader kan påverka samhällsgrupper på olika sätt och därmed förlora acceptans för omställningen. Utifrån den gotländska strukturen med transportbehov och låga disponibla inkomster är det viktigt att system tar hänsyn till regionala avvikelser.

Säkerställ tillräckliga permanenta utsläppsminskningar (artikel 7 och artikel 11a)

För att säkerställa tillräckliga och permanenta utsläppsminskningar bör flexibiliteten mellan ESR och LULUCF övervägas noggrant. Länsstyrelsen kan inte bedöma om förslaget som ligger är tillräckligt i detta avseende, men noterar att det finns stora osäkerheter kring mätning och rapportering av utsläpp inom LULUCF jämfört med utsläppen från de flesta sektorer inom ESR. Även om

förslaget är att förbättra detta så finns det en naturlig osäkerhet kopplat till årliga variationer liksom upptagets permanens som behöver hanteras. Det blir extra viktigt att LULUCF-ramverket inklusive dess bokföring är robust och trovärdig när det finns kopplingar mellan LULUCF-sektorn och övriga sektorer.

Säkerställ efterlevnaden (artikel 9)

Länsstyrelsen har inte haft förslaget på remiss tillräckligt länge för att kunna kommentera huruvida förslaget säkerställer en efterlevnad på lokal och regional nivå.

Allmänna synpunkter

Implementeringen viktig – också för andra samhällsmål

Effekten i länet av förslagen beror självfallet också mycket på implementeringen och utformningen på de åtgärder som följer med detta. De ingår inte i denna remiss men Länsstyrelsen vill understryka vikten av att inkludera klimataspekter i utformningen av kommande policydokument och stöd, exempelvis inom återstarten av samhället efter pandemin, CAP, Landsbygdsprogrammet etc.

Länsstyrelsen vill poängtera betydelsen av att utforma lagar och regler så det sker på ett så rättvist sätt som möjligt och att de uppoffringar och livsstilsförändringar som är nödvändiga inte bidrar till ökad ojämlikhet. Detta förhållningssätt styrks också av det centrala ställningstagandet i deklarationen för Agenda 2030 om att ingen ska lämnas utanför i genomförandet av de globala målen. Odelbarheten, det vill säga att inget mål kan nås på bekostnad av något annat, är ett av Agenda målen unikum. Länsstyrelsen menar att detta bör vara vägledande även i arbetet med EU:s klimatpaket.

I länet har vi identifierat behov av kunskap och kompetensutveckling inte minst inom lantbrukssektorn och konsumtion (privat och offentlig) – här kan befintliga kompetensutvecklingsprojekt i Sverige som erbjuder kostnadsfri rådgivning kring minskade utsläpp av växthusgaser så som Greppa Näringen och energi- och klimatrådgivningen med fördel utvecklas ytterligare.

Bakgrundsinformation

Hela EU:s klimatpaket (Fit for 55) är tänkt att sammantaget ge tillräcklig minskning av utsläppen för att kunna nå EU:s skärpta klimatmål om att minska utsläppen av växthusgaser med 55 procent till 2030 jämfört med 1990 och på sikt nå målet om ett klimatneutralt EU år 2050. Denna remiss har en beröring på många områden och de komplexa samspelet mellan dessa och olika initiativ från EU och Sverige. Länsstyrelsen i Gotlands län är ödmjuk inför detta komplexa system och resurserna för att sätta sig in och förstå förslagets påverkan på länet till fullo har varit begränsade.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Flanking med energi- och klimatsamordnare Agneta Green som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anders Malm, enhetschef samhälle och kulturmiljö, samt Karin Duckarve, landsbygdsenheten, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.